

(10. 4. 359 §); Kivelän sairaalan ent. sair. apul. Elna Turuselle 6 170 mk kk 1. 3. alkaen (8. 5. 413 §).

Leskieläkkeitä myönnettiin seuraaville henkilöille:

Eläkkeensaajan miesvainaja			Eläkkeen saaja	Ajankohta, josta alkaen eläke maksetaan	Eläkemäärä kuukautta kohden, mk
Virasto tai laitos, jossa viimeksi toiminut	Nimi	Virka tai toimi			
Rakennusvirasto	Gesterberg, Frans (6. 2. 162 §)	työntekijä	leski	1. 11. 1956	5 130
Työnvälitystoimisto	Karvonen, Aatami (10. 4. 359 §)	johtaja	leski	1. 2. 1957	15 715

Evätyt eläkeanomukset. Kaupunginvaltuusto ei katsonut olevan syytä myöntyä niihin ylimääräisen eläkkeen saantia koskeviin anomuksiin, joita seuraavat henkilöt olivat tehneet: kivityöntek. Mooses Heiskasen leski (8. 5. 413 §); muurari Frans Holmströmin leski (11. 9. 646 §); muurari Taavetti Iivosen leski (11. 9. 646 §); työntek. Arvo Jokisen leski (13. 11. 852 §); työntek. Karl Lönnbergin leski (6. 2. 162 §); kirvesm. Anders Metsän leski (11. 9. 646 §); työntek. Lauri Miettisen leski (20. 3. 306 §); vartija Matti Niemi (8. 5. 413 §); viilaaja Otto Nissisen leski (20. 2. 215 §); lampunhoit. Hjalmar Nylundin leski (8. 5. 413 §).

M u u t a s i a t

Esikaupunkitoimikunnan muuttamista esikaupunkilautakunnaksi koskeva vt K. Niemen ym. aloite päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (8. 5. 421 §).

2. Rahatointa koskevat asiat

Lainan ottaminen eräiltä rahalaitoksilta. Kaupunginvaltuusto päätti ottaa eri rahalaitoksilta yhteensä 300 mmk:n suuruiset lainat, joiden kuoletusaika on viisi vuotta ja joiden vuotuinen korko ylittää 2¼ %:lla liikepankkien kuuden kuukauden irtisanomisen varassa oleville talletuksille maksettavan talletuskoron, sekä lisäksi sillä ehdolla että lainat sidotaan täysimääräisesti elinkustannusindeksiin. Kaupunginhallitus oikeutettiin sopimaan tarkemmin muista lainaehtoista. Lainat hyväksyttiin käytettäväksi kertomusvuoden talousarvion tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokkaan merkittyjä satamien rakennuksia sekä laitureita, väyliä ym. varten ja vesilaitoksen uusien vesijohtojen aiheuttamien kustannusten osittaiseen rahoittamiseen (6. 3. 246 §).

Myöhemmin kaupunginvaltuusto vielä päätti ottaa kaupunginhallituksen määräämää rahalaitoksesta 100 mmk:n suuruisen lainan, sillä ehdolla että lainan vuotuinen korko on 8 %, joka maksetaan taannehtivasti puolivuositain, että lainaa lyhennetään vuosittain 7 % vuoden kuluuttua lainan nostamisesta, että lainan antajalle ja ottajalle varataan kuuden kuukauden irtisanomisaika sekä että laina sidotaan elinkustannusindeksiin nousuun ns. puoli-indeksiehdon mukaisesti. Kaupunginhallitus oikeutettiin sopimaan tarkemmin muista lainaehtoista. Laina hyväksyttiin käytettäväksi em. pääluokan luvun Sähkölaitos nimikkeelle Vesilaitosten sähkön ja lämmön kehityslaitokset sekä 110 kV asemat merkittyjen töiden aiheuttamien kustannusten osittaiseen rahoittamiseen. Sisäasiainministeriö vahvisti 2. 7. em. päätöksen (22. 5. 458 §, 11. 9. 580 §).

Lainan ottaminen Postisäästöpankilta. Postisäästöpankilta päätettiin ottaa 100 mmk:n laina pankin mainitsemilla ehdoilla ja hyväksyä laina käytettäväksi Hanasaaren höyryvoimalaitoksen rakentamiskustannusten rahoittamiseen. Sisäasiainministeriö vahvisti 20. 2. ko. päätöksen (9. 1. 34 §, 20. 3. 264 §).

Myöhemmin kaupunginvaltuusto päätti muuttaa em. lainan ehtoja siten, että lainan korko tulisi olemaan korkeintaan 2½ % yli sen koron, minkä pankki kulloinkin maksaa kuuden kuukauden irtisanomisen varassa oleville talletuksille, ja että lainan pääoma ja

korko sidotaan 25 %:sti elinkustannusindeksiin. Kaupunginhallitus oikeutettiin sopimaan yksityiskohtaisista lainaehdoista. Sisäasiainministeriö vahvisti 18. 11. em. muutosta koskevan päätöksen (9. 10. 724 §, 11. 12. 910 §).

Postisäästöpankilta v. 1953 saadun lainan ehtojen muuttaminen. Kaupunginvaltuusto päätti suostua siihen, että Postisäästöpankilta 1. 6. 1953 (ks. s. 13) saadun, alunperin 100 mmk:n suuruisen lainan lainaehdot muutettaisiin siten, että laina ja sen kulloinkin erääntyvä korko ja lyhennys sidotaan kotimaisten tavarain tukkuhintaindeksiin (v. 1935 = 100 pistettä) siten, että jos indeksi nousee, korotetaan neljäsosa kysymykseen tulevasta maksusta samassa suhteessa kuin tarkistuspiisteluku eli viimeksi ennen eräpäivää virallisesti laskettu tukkuhintaindeksiin piisteluku on noussut verrattuna peruspiistelukuun, jona pidetään maaliskuun 1957 piistelukuua. Ellei indeksikorotusta makseta eräpäivänä, suoritetaan siitä maksupäivään saakka sama korko, joka velkakirjassa on määrätty itse lainasta maksettavaksi. Velkakirjassa mainittu vakuus lainaehdot täyttämiseksi on vakuutena myöskin indeksiehdon mukaisista suorituksista. Sisäasiainministeriö oli 6. 2. vahvistanut ko. päätöksen (9. 1. 35 §, 6. 3. 223 §).

Lainan ottaminen valmistavan poikien ammattikoulun rakennuskustannuksia varten. Kaupunginvaltuusto päätti ottaa valtiolta 25 mmk:n suuruisen rakennuslainan, korko 3 %, sillä ehdolla, että lainan vuotuismaksu viitenä ensimmäisenä vuotena käsittää vain sanotun koron, mutta että kuudennesta lainavuodesta lähtien suoritetaan 6 % alkuperäisestä lainamäärästä, josta vuotuismaksusta kulloinkin koron yli jäävä osa luetaan lainan kuoletukseksi sekä lisäksi sillä ehdolla, että laina lankeaa heti takaisin maksettavaksi, jos ao. rakennusta lakataan käyttämästä lainan edellyttämään tarkoitukseen. Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi lainan käytettäväksi valmistavan poikien ammattikoulun talon II rakennusvaiheen rakennuskustannusten rahoittamiseen. Kaupunginhallitus oikeutettiin sopimaan yksityiskohtaisista lainaehdoista. Sisäasiainministeriö oli 18. 11. vahvistanut mainitun päätöksen (23. 10. 780 §, 11. 12. 911 §).

Lainan ottaminen omakotirakennustoimintaa varten. Asuntolainojen välittämistä varten omakotirakentajille päätettiin valtiolta ottaa enintään 75 mmk:n laina viittä vuotta pitimmällä maksuajalla sekä 4. 12. 1953 annetussa asuntotuotantolaissa edellytetyillä ehdoilla (13. 11. 836 §).

Saamatta jääneiden v:n 1956 talousarvioon merkittyjen lainavarojen poistaminen tilinpäätöksen yhteydessä. Kaupunginvaltuusto päätti, että v:n 1956 talousarvion osaston Lainavarat ao. kohtaan merkitystä lainavarojen osoituksesta saamatta jäänyt 200 mmk:n erä saatiin poistaa tileistä ko. vuoden tilinpäätöksen yhteydessä (23. 1. 88 §).

Yksityisille oppikouluille uusien opetustilojen rakentamista varten kertomusvuoden talousarvioon tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokkaan merkitystä määrärahasta myönnettävien lainojen ehdot. Kaupunginvaltuusto päätti, että em. määrärahasta saataisiin myöntää lainoja yksityisille oppikouluille uusien opetustilojen rakentamista varten seuraavilla ehdoilla:

1) lainaa voidaan samalle anojalle myöntää enintään 10 milj. mk uusien opetustilojen rakennuttamista varten. Lainaa ei kuitenkaan myönnetä oppikoululle, jonka uudis- tai lisärakennuksen rakennustyöt on saatettu siihen vaiheeseen, että uudis- tai lisärakennus on otettu taikka olisi voitu ottaa tarkoitettuun käyttöön ennen laina-anomuksen tekemistä. Mikäli lainaa anotaan uudis- tai lisärakennukseen, jonka rakentamista ei ole aloitettu ennen laina-anomuksen tekoa, voidaan laina myöntää vain, jos esitetään riittävät takeet siitä, että rakennustyö saatetaan sen kalenterivuoden aikana, jolloin anomus on jätetty, vesikattovaiheeseen tai että lisätilojen rakentamisen kysymyksessä ollessa suunnitelmasta toteutetaan mainittuna aikana vähintään 50 %;

2) lainan korko määräytyy helsinkiläisten säästöpankkien ensimmäistä kiinnitystä vastaan myöntämistä lainoista perimän koron mukaisesti;

3) laina on kuoletettava, kuoletusaikana 20 v, yhtä suurin vuotuisin kuoletusmaksuin. Edellyttäen, että laina voidaan siirtää rahalaitokseen, on lainansaaja kuitenkin velvollinen maksamaan kaupungin niin vaatiessa lainan takaisin kuoletusajan kestäessäkin 6 kuukauden irtisanomisaajan jälkeen;

4) lainan korko ja kuoletus on suoritettava puolivuositain kesäkuun ja joulukuun viimeisenä päivänä;

5) kunakin vuonna niin kauan kuin laina on maksettava, todetaan kesäkuun 30 ja joulukuun 31 päivänä, mikä on ollut kotimaisten tavarain tukkuhintaindeksi edellisessä

toukokuussa tai vastaavasti marraskuussa. Jos tässä tarkistuksessa havaitaan, että indeksi on noussut siitä pisteluvusta, mikä oli tiedossa lainaa myönnettäessä, korotetaan kulloinkin takaisin maksamatta olevaa lainan määrää yhtä monta prosenttia kuin luku kaksi (2) täysiä kertoja sisältyy indeksin nousua osoittavaan prosenttilukuun. Jos taas tarkistuksessa todetaan tukkuhintaindeksin alentuneen mainitusta, lainaa myönnettäessä tiedossa olevasta pisteluvusta, on laina määrältään alkuperäinen, ellei tätä määrää ole välillä lyhennetty, jossa tapauksessa täten vähentynyt määrä tulee alkuperäisen lainamäärän tilalle.

Lainan lyhennys on maksettava myöskin indeksikorotuksesta. Mikäli lainaa lyhennetään ylimääräisesti, lyhennetään samalla prosenttimäärällä sekä alkuperäistä lainaa että siihen lisäksi tullutta indeksikorotusta. Jos laina maksetaan takaisin kokonaan, katsotaan suoritettavaksi lainapääomaksi em. tavalla määräytyvä summa. Jos suoritus tapahtuu säännöllisten tarkistuspäivien väliaikoina, lasketaan suoritettava pääoma viimeisen tiedossa olevan indeksiarvon mukaan. Korko maksetaan sille määrälle, joka lainasta indeksikorotuksineen oli maksamatta sen puolivuosisikauden alussa, jolta korko suoritetaan.

Jos kotimaisten tavarain tukkuhintaindeksissä syntyvät muutokset eivät vastaa rahan arvossa tapahtuvia muutoksia tai jos sanotun tukkuhintaindeksin laskeminen lopetetaan eikä indeksikorotuksen tai -alennuksen laskemisperusteista sovita, on mainittu laskemisperuste saatettava Suomen Pankin taloustieteellisen tutkimuslaitoksen tutkittavaksi ja määrättäväksi;

6) lainan pääoman ja koron vakuudeksi on luovutettava asianomaiseen kiinteistöön kiinnitettyjä haltijavelkakirjoja, joiden tulee nauttia sellaista kiinnitysetuoikeutta, joka yhdessä muiden kiinnitysten kanssa, oppikoulutontin kauppaehtoihin liittyvän indeksiehdon vakuudeksi tarkoitettua kiinnitystä kuitenkin huomioon ottamatta, nousee enintään 90 %:iin kaupunginvaltuuston koulun rakennuslainojen takaisin maksamisesta annettavia kaupungin takauksia koskevan päätöksensä yhteydessä hyväksymistä koulu-kiinteistön hankintakustannuksista tontteineen ja rakennuksineen sekä kiinteine kalusteineen, mutta kouluiirtaimistoa huomioon ottamatta. Mikäli kaupungin täytetakausta ei ole pyydetty, lasketaan mainittu 90 %:n määrä kaupunginhallituksen hyväksymistä, edellä tarkoitetuista hankintakustannuksista. Indeksiehdon vakuudeksi luovutettavan kiinnityksen tulee nauttia kaupunginhallituksen hyväksymää etuoikeutta.

Mikäli oppikoululle on myönnetty kaupungin täytetakausta enintään em. määrään saakka, on takausmäärä alennettava kaupungin myöntämää lainaa vastaavalla määrällä. Kaupungin lainan tultua maksetuksi voidaan täytetakausta korottaa jälleen entiseen määräänsä;

7) myönnetty laina saadaan maksattaa jo rakennusaikana sillä ehdolla, että uudisrakennuksen kysymyksessä ollessa on rakennuksen oltava vähintään vesikattovaiheessa ja lisätilojen rakentamisen kysymyksessä ollessa tulee suunnitelmasta olla toteutettuna vähintään 50 %.

Samalla kaupunginvaltuusto oikeutti kaupunginhallituksen myöntämään tarkoitettua lainat em. periaatteiden mukaisesti käyttäen tarkoitukseen kertomusvuoden talousarvioon tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan lukuun Muut sijoitukset kuuluvia määrärahoja Lainojen myöntäminen yksityisille oppikouluille uusien opetustilojen rakentamista varten. Kaupunginhallitukselle myönnettiin oikeus antaa tarkempia määräyksiä yksityiskohtaisista lainaehdoista (6. 3. 248 §, ks. s. 156).

Oy Mankala Ab:lle päätettiin myöntää 2.8 mmk:n laina seuraavilla ehdoilla:

1) lainan maksuaika on 10 v ja on lainaa vuosittain lyhennettävä 280 000 mk, ensimmäisen kerran 30. 9. 1958 ja sen jälkeen vuosittain syyskuun viimeisenä päivänä,

2) lainasta suoritetaan 9 %:n vuotuinen korko,

3) laina myönnetään sillä ehdolla, että yhtiö lainan nostamisen yhteydessä suorittaa kaupungille takaisin kaupunginhallituksen 4. 7. (ks. s. 155) myöntämän saman suuruisen lyhytaikaisen lainan.

Samalla kaupunginvaltuusto oikeutti kaupunginhallituksen vahvistamaan muut lainaehdot sekä myönsi tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokkaan Edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten merkityistä määrärahoista 2.8 mmk lainan maksamista varten (25. 9. 681 §).

Oy. Abborfors Ab:lle päätettiin myöntää 3.34 mmk:n laina seuraavilla ehdoilla:

- 1) lainan maksuaika on 10 v ja on lainaa vuosittain lyhennettävä 334 000 mk, ensimmäisen kerran 30. 9. 1958 ja sen jälkeen vuosittain syyskuun viimeisenä päivänä,
- 2) lainasta suoritetaan 9 %:n vuotuinen korko.

Samalla kaupunginvaltuusto oikeutti kaupunginhallituksen vahvistamaan muut lainaehdot sekä myönsi lainasumman em. määrärahoista (25. 9. 682 §, ks. s. 155).

Fruntimmersföreningen i Helsingfors -nimiselle yhdistykselle päätettiin myöntää 29. kaupunginosan korttelissa n:o 291230 levalle tontille n:o 1 rakennetun vanhainkodin rakennuskustannusten rahoittamista varten 10 mmk:n laina, korko 3 %, kuoletusaika 20 v, siten että lainamäärästä vuosittain kuoletetaan 500 000 mk sekä lisäksi sillä ehdolla, että niin kauan kuin laina tai sen osa on maksamatta, vanhainkotiin saatiin ottaa vain Helsingissä henkikirjoitettuja henkilöitä, että yhdistys luovuttaa kaupungille lainan vakuudeksi mainittuun kiinteistöön parhaalla etuoikeudella kiinnitettyjä haltijavelkakirjoja vähintään 6 % lainasummaa suuremman määrän sekä että kiinteistö on pidettävä niin kauan kuin laina tai sen osa on maksamatta, täydestä arvosta palovakuutettuna. Laina myönnettiin em. määrärahoista (20. 3. 293 §).

Helsingin Partiopoikapiirille päätettiin kaupunginhallituksen hyväksymää vakuutta vastaan myöntää 1 mmk:n laina, korko 6 %, kuoletusaika 10 v. Laina myönnettiin yhdistyksen Kiljavalla sijaitsevan leirin rakennustöiden loppuunsaattamista varten (5. 6. 492 §).

Koulumatkatoimisto Oy:lle päätettiin myöntää tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokkaan merkitty 80 mmk:n laina yksinäisten henkilöiden asuntotalon rakentamista varten, lainan korko 4½ % ja kuoletusaika 20 v, siten että lainamäärästä oli vuosittain kuolettava 4 mmk, ensimmäisen kerran v. 1959, sekä muuten kaupunginhallituksen lähemmin määräämin ehdoin ja sen hyväksymää kiinnitysvakuutta vastaan (27. 11. 885 §).

Lainan myöntäminen Kiinteistö Oy. Kirstinkatu 12 -nimiselle yhtiölle. Muutaten v. 1951 (ks. s. 14) tekemäänsä päätöstä, kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunki myöntää Kiinteistö Oy. Kirstinkatu 12 -nimiselle yhtiölle yhteensä 7 mmk:n lainan, johon sisältyy yhtiölle aikaisemmin myönnetty 5 mmk:n laina. Laina myönnettiin seuraavilla ehdoilla:

- 1) laina erääntyy maksettavaksi 31. 1. 1962;
- 2) lainalle suoritetaan 31. 1. 1957 lähtien aikaisemmista lainaehdoista samoin kuin kaupunginhallituksen 1951 myöntämän lainan vastaavista ehdoista poiketen korkoa, joka on aina 2¾ % suurempi kuin Helsingin säästöpankkien kulloinkin yleisesti noudattama korkein 6 kuukauden talletuksista maksettava talletuskorko;
- 3) lainan korko on suoritettava puolivuositain kesäkuun ja joulukuun viimeisenä päivänä;
- 4) lainan pääoman, koron ja indeksiehdon suorittamisen vakuudeksi on kaupungille luovutettava aikaisempien kiinnitysvakuuksien, jotka tulevat olemaan vakuutena myös näin uudistettavasta lainasta, lisäksi yhtiön omistamaan kiinteistöön kiinnitettyjä velkakirjoja, joiden tulee nauttia sellaista etuoikeutta kuin kaupunginhallitus määrää, vähintään 3 mmk:n arvosta. Lainansaaajan on pidettävä omistamansa kiinteistö täyteen arvoonsa palovakuutettuna;
- 5) kunakin vuonna, niin kauan kuin laina tai sen osa on maksamatta, todetaan 30. 6. ja 31. 12., mikä on ollut virallinen elinkustannusindeksi edellisessä toukokuussa tai vastaasti marraskuussa. Jos tässä tarkistuksessa havaitaan, että indeksi on noussut maaliskuun 1957 pisteluvusta 120, korotetaan kulloinkin takaisin maksamatta olevaa lainan määrää yhtä monta prosenttia kuin luku kaksi (2) täysiä kertoja sisältyy indeksin nousua osoittavaan prosenttilukuun. Jos tarkistuksessa todetaan indeksin alentuneen mainitusta, lainaa myönnettäessä tiedossa olevasta pisteluvusta, on laina määrältään alkuperäinen, ellei tätä määrää ole välillä lyhennetty, jossa tapauksessa täten vähentynyt määrä tulee alkuperäisen lainamäärän tilalle.

Lainan mahdollinen lyhennys on maksettava myöskin indeksikorotuksesta. Jos laina maksetaan takaisin kokonaan, katsotaan suoritettavaksi lainapääomaksi em. tavalla määräytyvä summa. Jos suoritus tapahtuu säännöllisten tarkistuspäivien väliaikoina, lasketaan suoritettava pääoma viimeisen tiedossa olevan indeksiarvon mukaan. Korko maksetaan sille määrälle, joka lainasta indeksikorotuksineen oli maksamatta sen puolivuosi-kauden alussa, jolta korko suoritetaan.

Jos indeksissä syntyvät muutokset eivät vastaa rahan arvossa tapahtuvia muutoksia tai jos sanotun indeksin laskeminen lopetetaan taikka jos indeksiehdon käyttäminen lailla

kielletään eikä indeksikorotuksen laskemisperusteista sovita, on mainittu laskemisperuste saatettava Suomen Pankin taloustieteellisen tutkimuslaitoksen tutkittavaksi ja määrätäväksi;

6) laina saadaan suorittaa ainoastaan ehdoilla, että yhtiö vuokraa kaupungille omistamastaan kiinteistöstä lastentarha- ja päiväkotihuoneistoksi 31. 1. alkaen n. 210 m²:n suuruisen huoneiston sekä radioautojen korjaus- ja huoltoasemaksi 31. 12. 1956 alkaen n. 300 m²:n suuruisen huoneiston kiinteistölautakunnan tarkemmin määräämillä sekä muutoin seuraavilla ehdoilla:

a) vuokrasopimus päättyy 31. 1. 1962, mutta jatkuu tämän jälkeenkin 5-vuotiskausin, ellei sitä vähintään 3 kuukautta ennen vuokrakauden päättymistä irtisanota,

b) vuokranmaksu määräytyy 400 mk:n mukaan m²:ltä kuukaudessa ja sisältyy siihen myöskin lämpö ja lämmin vesi,

c) vuokranmaksu sidotaan viralliseen elinkustannusindeksiin siten kuin edellä lainan indeksiin sitomisesta on määrätty,

d) mikäli vuokrasopimus syystä tai toisesta lakkaisi kesken vuokra-ajan, lankeaa edellä tarkoitettu laina kokonaisuudessaan heti maksettavaksi,

7) lainan maksattamisen ehtona on lisäksi, että yhtiö viimeistään samassa yhteydessä maksaa takaisin kaupunginhallituksen 1951 myöntämän 2 mmk:n lainan sille 31. 1. 1957 saakka langenneine korkoineen.

Kaupunginvaltuusto päätti samalla myöntää aikaisemmin mainitulta tililtä lisälainan maksamista varten 2 mmk (22. 5. 460 §).

Helsingin Käsityönopettajaopiston säätiölle myönnetyn lainan lainaehdojen muuttaminen. Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa v. 1956 (ks. s. 16) Helsingin Käsityönopettajaopiston säätiölle myönnetystä 24 mmk:n lainasta tekemänsä päätöksen 1) kohdan seuraavaksi:

1) laina on suoritettava takaisin 1. 6. 1982 mennessä, siten että pääomasta v:sta 1960 alkaen kuuletetaan samansuuruiset erät (11. 12. 934 §).

Helsingin Käsityönopettajaopiston säätiölle v:n 1955 talousarvion tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokkaan lainaa varten merkitty 35 mmk:n määräraha sekä v:n 1956 talousarvion vastaavista määrärahoista myönnetty laina päätettiin siirtää kertomusvuonna käytettäväksi (9. 1. 44 §).

Soutumiehet-nimisen yhdistyksen lainan maksuajan pidentäminen. Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa v. 1954 (ks. s. 18) yhdistykselle myöntämäänsä 300 000 mk:n lainaa koskevaa päätöstään, siten että lainamäärästä jäljellä oleva 200 000 mk:n suuruisen osa oli suoritettava siten, että puolet siitä oli maksettava viimeistään 2. 1. 1959 ja loput viimeistään 2. 1. 1960, kuitenkin sillä ehdolla, että anojan oli aloitettava venevuokraamotoimintansa viimeistään 1. 6. ja vähintään 10 vuokraveneellä. Muilta osin jätettiin lainaehdot ennalleen (6. 2. 143 §).

Oppikoulujen rakennuslainojen täytetakauksia koskevan päätöksen muuttaminen. Merkittiin tiedoksi, että sisäasiainministeriö oli 14. 1. vahvistanut kaupunginvaltuuston v. 1956 (ks. s. 18) tekemän päätöksen, jolla oli päätetty muuttaa oppikoulurakennusten rahoittamiseksi otettavien lainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta annettavia kaupungin täytetakauksia koskeva päätös, siten että niistä poistettiin ehto valtion osallistumisesta koulutalojen rakennuslainojen korkojen suorittamiseen sekä täytetakauksen rajoittamisesta korkojen osalta puolentoista vuoden maksamattomaan korkoon. Sisäasiainministeriö oli vahvistanut samalla em. päätöksen sikäli kuin se koski Lauttasaaren Yhteiskoulun Kannatusyhdistyksen, Helsingin Kauppakoulu Oy:n, Ranskalaisen Koulun Kannatusosakeyhtiön, Oulunkylän Yhteiskoulun Kiinteistö Oy:n, Munkkiniemen Yhteiskoulun Kannatusosakeyhtiön, Kallion Yhteiskoulu Oy:n ja Herttoniemen yhteiskoulun kiinteistöosakeyhtiön koulurakennusten rakennuslainojen takaamisesta tehtyjen aikaisempien päätösten muuttamista, siten ettei niihin sovellettaisi em. ehtoja (6. 2. 107 §).

Omaovelkaisten takaussitoumusten antamista yksityisten oppikoulujen rakennuslainojen takaisinmaksamisen vakuudeksi koskeva aloite. Vt. Ervamaa ym. olivat tehneet mainittua asiaa koskevan aloitteen, jossa mainittiin, että kaupunginvaltuusto oli v. 1953 (ks. s. 14) päättänyt, että kaupunki voi erinäisin ehdoin sitoutua omavelkaiseen täytetakaukseen kaupunkiin rakennettavien oppikoulurakennusten rakennuskustannusten rahoittamiseksi otettavien lainojen ja korkojen maksamisesta. Koska useat vakuutusyhtiöt, jotka olivat myöntäneet em. lainoja, olivat ilmoittaneet pitävänsä kiinni ko. ehdosta, olivat aloitteenkijät ehdottaneet, että kaupunginhallitukselle myönnettäisiin oikeus antaa kaupungin

omavelkainen takaus mainittujen koulujen rakentamiseksi tarvittavien lainojen ja niiden korkojen vakuudeksi. Kaupunginhallitus oli aloitteen johdosta huomauttanut, että kaupunginvaltuusto oli v. 1956 (ks. s. 18) tehnyt päätöksen, jonka mukaisesti kaupunki erinäisin ehdoin sitoutui omavelkaiseen takaukseen kaupunkiin rakennettavien oppikoulurakennusten rakennuskustannusten rahoittamista varten otettavien lainojen ja niiden korkojen maksamisesta. Vakuutuslaitokset olivat kuitenkin ilmoittaneet pitävänsä kaupungin täytetakausta riittämättömänä ja hankalana siihen liittyvien useiden rajoittavien ehtojen vuoksi. Kaupunginhallituksen käsityksen mukaan antoi voimassa oleva takausjärjestelmä luotonantajalle varman vakuuden myönnetystä luotosta, koska luotonantajalla oli kiinnityksen muodossa vakuus koulukiinteistöön ja lisäksi, ellei se turvannut luotonantajan asemaa, vielä kaupungin täytetakausta. Kaupunginhallitus otaksui aloitteen tekijäin tarkoittaneen voimassa olevan takausjärjestelmän muuttamista siten, että kaupungin täytetakausta muutettaisiin omavelkaiseksi täytetakaukseksi, niin että päävakuuden muodostaisi edelleenkin lainanantajalle koulukiinteistöön annettu kiinnitys, jota täydentäisi kaupungin takaus toissijaisesti. Kaupunginhallitus ei ollut katsonut olevan syytä muuttaa voimassa olevaa menettelyä. Kaupunginvaltuusto oli kuitenkin palauttanut asian kaupunginhallitukselle, joka pyysi siitä kaupunginlakimiehen lausunnon. Lausunnonssaan kaupunginlakimies oli todennut, että aloitteen toteuttaminen merkitsisi kaupungin vastuun muuttumista ensisijaiseksi, jolloin kaupunki joutuisi kantamaan vastuun kiinteistön arvon mahdollisesta alenemisesta sekä huolehtimaan toimenpiteistä, jotka maksun viipyessä aiheutuisivat luotonantajan kääntymisestä suoraan kaupungin puoleen. Omavelkaiseen takaukseen siirtyminen merkitsisi myös sitä, että kaupunki saisi takauksensa vakuudeksi kiinteistöön kiinnitettyjä velkakirjoja, kaupungin takauksen jäädessä luotonantajan ainoaksi vakuudeksi. Kaupungin tehtäväksi jäisi myös huolehtia kaikista kiinnitykseen liittyvistä asioista sekä pantin hoitaminen, mikäli luotonantajat vaatisivat mahdollisten indeksikorotusten vakuudeksi panttioikeutta kiinnitysvelkakirjoihin. Mikäli ehdotettu takausmuoto otettaisiin käytäntöön, olisi sen käyttö kaupunginlakimiehen käsityksen mukaan rajoitettava vain niihin yksityistapauksiin, joissa rahoitus ei ilman sitä olisi mahdollista. Tällöinkään ei takausta olisi ulotettava koskemaan indeksiehtoa. Kaupunginhallitus yhtyi kaupunginlakimiehen lausuntoon ja ehdotti, että omavelkainen takaus olisi rajoitettava vain erikseen harkittaviin tapauksiin sekä myönnettävä kaupunginlakimiehen esittämillä edellytyksillä. Kaupunginvaltuusto päätti, että oppikoulujen rakennuslainojen takaisin maksamisesta annettavia kaupungin takauksia koskevasta, v. 1956 tehdystä päätöksestä huolimatta, sellaisena kuin sanottu päätös on myöhemmin muutettuna, voidaan kaupungin takaus erikseen harkittavissa yksityistapauksissa antaa myös kaupungin omavelkaisena takauksena em. kaupunginvaltuuston päätöksessä mainituin ehdoin ja edellytyksin. Omavelkaisen takauksen antamisen edellytyksenä on myös, että lainanantaja sitoutuu pitämään lainan vakuudeksi luovutetut, lainansaajan kiinteistöön kiinnitettyt haltijavelkakirjat hallussaan myös ensisijaisesti kaupungin lukuun panttina ja tälle kiinnityksen suojaamina luovutettavaksi vakuudeksi niistä saamisista korkoineen ja kuluineen, joita kaupungille voi aiheutua siinä tapauksessa, että se on takauksensa perusteella joutunut suorittamaan velallisen puolesta maksuja lainanantajalle (11. 9. 655 §, 13. 11. 838 §, 18. 12. 962 §).

Lainojen takaaminen. Pohjois-Haagan yhteiskoulu Oy:n koulurakennuksen hankintakustannukset päätettiin vahvistaa 168 mmk:ksi, josta ensimmäisen rakennusvaiheen kustannuksiksi 100 mmk, rakennuksineen ja kiinteine kalusteineen, kouluirtoaimistoa lukuun ottamatta. Kaupunginhallitus oikeutettiin antamaan kaupungin täytetakausta yhtiön pääomamäärältään 90 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta sillä ehdolla,

1) että koulurakennuksen lopulliset rakennuspiirustukset, työselitykset ja kustannusarvio alistettaisiin kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi,

2) että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhtiölle vuokrattavan, korttelissa n:o 29135 sijaitsevan tontin n:o 1 vuokraoikeuteen ja vuokra-alueella oleviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 90 mmk:n jälkeen kiinnitetty velkakirjat ja

3) että indeksiehtoisten lainojen ollessa kyseessä takaus koskee vain alkuperäistä lainamäärää. Ministeriö vahvisti 2. 7. em. päätöksen (22. 5. 459 §, 11. 9. 583 §, ks. s. 167).

Helsingin Käsityönopettajaopiston säätiön koulurakennuksen rakennuskustannukset

vahvistettiin 297 mmk:ksi rakennuksineen ja kiinteine kalusteineen, kouluirtaimistoa lukuun ottamatta. Samalla hyväksyttiin koulurakennuksen lopulliset rakennuspiirustukset, työselitys ja kustannusarvio. Kaupunginhallitus oikeutettiin antamaan kaupungin täytetakausta säätiön pääomamäärältään enintään 37.5 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta sillä ehdolla,

että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan säätiölle vuokratun 11. kaupunginosan korttelissa n:o 322 olevan tontin n:o 34 vuokraoikeuteen ja vuokra-alueella oleviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka nauttivat sellaista kiinnitysetuoikeutta kuin kaupunginhallitus vahvistaa sekä

että indeksiehtoisten lainojen ollessa kysymyksessä, takaus koskee vain alkuperäistä lainamäärää. Ministeriö vahvisti päätöksen 25. 7. (19. 6. 558 §, 11. 9. 582 §, ks. s. 166).

Maunulan Yhteiskoulun Kannatusyhdistyksen koulurakennuksen hankintakustannukset vahvistettiin 150 mmk:ksi rakennuksineen ja kiinteine kalusteineen, kouluirtaimistoa lukuun ottamatta. Kaupunginhallitus oikeutettiin antamaan täytetakausta yhdistyksen pääomamäärältään enintään 135 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta em. ehdoilla ja lisäksi siten, että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhdistykselle vuokratun korttelissa n:o 28221 sijaitsevan tontin n:o 1 vuokraoikeuteen ja vuokra-alueella oleviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 135 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat. Ministeriö oli 7. 10. vahvistanut em. päätöksen (11. 9. 627 §, 23. 10. 748 §, ks. s. 166).

Mannerheimintien Yhteiskoulun Kannatusosakeyhtiön koulurakennuksen hankintakustannuksiksi vahvistettiin 89 mmk rakennuksineen ja kiinteine kalusteineen, kouluirtaimistoa lukuun ottamatta. Kaupunginhallitus oikeutettiin antamaan kaupungin täytetakausta yhtiön pääomamäärältään enintään 64 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta tavanmukaisilla ehdoilla sekä lisäksi siten, että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhtiölle vuokrattavan 18. kaupunginosan korttelissa n:o 625 sijaitsevan tontin n:o 1 vuokraoikeuteen ja vuokra-alueella oleviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 64 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat. Ministeriö vahvisti päätöksen 21. 2. (23. 1. 69 §, 20. 3. 265 §, ks. s. 167).

Merkittiin tiedoksi, että sisäasiainministeriö oli vahvistanut Kallion Yhteiskoulu Oy:n ja Herttoniemen yhteiskoulun kiinteistöosakeyhtiön lainojen takaamista koskevat kaupunginvaltuuston päätökset (23. 1. 52, 53 §, v:n 1956 kert. s. 18, 19).

Lauttasaaren Yhteiskoulun Kannatusyhdistyksen oppikoulun lisärakennuksen rakennuslainojen takaamista koskevan päätöksen muuttamiseksi kaupunginvaltuusto päätti: vahvistaa Lauttasaaren Yhteiskoulun Kannatusyhdistyksen koulukiinteistön hankintakustannuksiksi 108.5 mmk tontteineen ja rakennuksineen sekä kiinteine kalustoineen, ilman kouluirtaimistoa,

oikeuttaa kaupunginhallituksen antamaan kaupungin täytetakausta yhtiön pääomamäärältään enintään 97.65 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta, kuitenkin siten, että kaupunginvaltuuston v. 1956 (ks. s. 19) tekemän päätöksen mukaiset täytetakaukset sisältyvät tähän määrään sillä ehdolla,

1) että koulurakennuksen lopulliset työselitykset alistetaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi,

2) että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhdistyksen omistamaan 31. kaupunginosan korttelissa n:o 31107 olevaan tonttiin n:o 10 kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 97.65 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat sekä

3) että indeksiehtoisten lainojen ollessa kysymyksessä takaus koskee vain alkuperäistä lainamäärää.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi koulurakennuksen lopulliset rakennuspiirustukset sekä lisärakennuksen 50 784 655 mk:n määräisen kustannusarvion. Ministeriö hyväksyi em. päätöksen 17. 4. (20. 3. 292 §, 22. 5. 433 §, ks. s. 166).

Stadion-säätiölle myönnettyä takausta koskevan päätöksen muuttamiseksi kaupunginvaltuusto päätti, että sen v. 1954 (ks. s. 19) tekemän päätöksen mukainen takaus Postisäästöpankin Stadion-säätiölle myöntämän 50 mmk:n lainan pääoman ja korkojen takaisin maksamisesta vahvistetaan käsittämään myös lainaehtoien mukainen indeksikorotus,

joka määräytyy siten, että elinkustannusindeksin eräpäivää edeltäneen toisen kuukauden elinkustannusindeksin pisteluvun noustessa maaliskuun 1957 pisteluvusta korotetaan lainan pääoma ja korko $\frac{1}{4}$:lla elinkustannusindeksin noususta ja johon liittyvän ehdon mukaan indeksikorotuksellekin on suoritettava lainaehtojen mukainen viivästyskorko,, ellei sitä suoriteta eräpäivänä. Sisäasiainministeriö vahvisti em. päätöksen 16. 7. (5. 6. 495§, 11. 9. 581 §).

Pienteollisuuden avustamislainarahaston perustamista koskeva vt K. Niemen ym. aloite päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (30. 10. 805 §).

Kunnallisverotus. Kaupunginvaltuusto päätti, että v:ltä 1957 toimitettavassa taksoituksessa lapsivähennyksen suuruus on 40 000 mk ja asteittaisen tulon vähennyksen korkein määrä 80 000 mk (13. 11. 835 §).

Valtiovarainministeriölle päätettiin ehdottaa, että v. 1958 pidätettäisiin kunnallisveroa varten 12 mk:n veroäyrin hinnan mukainen ennakko (30. 10. 786 §).

V:n 1956 lopullisen veroäyrin hinnan vahvistaminen 11 mk:ksi. Vt Enne ym. olivat tekemässään aloitteessa maininneet, että kaupungin veronmaksajat olivat viime vuosina vaatineet veroäyrin hinnan alentamista. Niinpä oli v:n 1956 syksynä kaupunginvaltuuston puheenjohtajalle jätetty veronmaksajain allekirjoittama adressi, jossa vaadittiin veroäyrin hinnan alentamista 11 mk:aan. Kaupunginvaltuusto oli kuitenkin vahvistanut talousarvion 11: 50 mk:n veroäyrin mukaan. Koska kaupungin kassatilanne ja taloudellinen asema oli parantunut edelliseen vuoteen verrattuna, olivat aloitteentekijät ehdottaneet kertomusvuoden veroäyrin vahvistamista 11 mk:ksi. Kaupunginhallitus oli ilmoittanut, että v:n 1956 tuloista toimitetun taksoituksen perusteella laskettu veroäyrin matemaattinen arvo määräytyi 11:52 mk:ksi. Kaupungin oma taloudellinen tila ja yleiset taloudelliset suhdanteet olivat kaupunginhallituksen ilmoituksen mukaan huomattavasti epäedullisemmat kuin v:n 1956 veroäyrin hintaa määrittäessä. Kaupungin maksuvalmius oli kertomusvuoden aikana jatkuvasti heikentynyt ja oli kassatilannetta vaikeuttanut mm. se, että veroennakkojen saanti valtiolta oli ollut epäsäännöllistä. Myöskin luoton saanti tuotti suuria vaikeuksia, joten kaupungin maksuvalmiutta oli vahvistettava menoja supistamalla ja tuloja lisäämällä. Hintatason nousun vuoksi oli jouduttu myös myöntämään runsaasti ylityksiä. Samaten oli odotettavissa talousarviossa edellytettyjen tulojen jääminen odotettua pienemmiksi, esim. liikennelaitoksen osalta n. 300 mmk. Veroäyrin hinnan alentaminen 50 pennillä aiheuttaisi veronpalautusten lisääntymisen ja verotulojen loppuerien pienentymisen vuoksi kaupungille n. 700 mmk:n tappion. V:n 1958 talousarviota laadittaessa oli todettu, että menojen kasvu tulisi olemaan suurempi kuin tulojen lisäys, mikä myös vaikuttaisi veroäyrin hintaan. Myöskin oli otettava huomioon, että jos valtion rahatilanne ei paranisi ja valtio joutuisi supistamaan menojaan, vaikuttaisi työmarkkinain huononeminen verotuottoa alentavasti ja huolto- ja työllisyysmenoja lisäävästi. Kaupunginhallituksen käsityksen mukaan tulee tulojen ja menojen tasapainoittaminen tuottamaan v. 1958 suuria vaikeuksia. Jotta vastaisuudessa välttyttäisiin veroäyrin hinnan kohoamisesta yli 12 mk:n, olisi verontasausrahastoa välttämättömästi kartutettava. Huomioon ottaen em. tosiseikat ja sen, että kaupunginhallituksella kunnallislain mukaan on oikeus korottaa toimitetun jaon mukainen veroäyrin hinta enintään kymmenellä sadalta, on kaupunginhallitus vahvistanut veroäyrin hinnan samaksi kuin ennakkoveroäyrin hinta, eli 12 mk:ksi. Kaupunginvaltuusto katsoi edellä esitetyn riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (22. 5. 475 §, 11. 9. 631 §).

V:n 1958 talousarvio. Kuten jo kertomusvuoden talousarviota suunniteltaessa otaksuttiin, lisääntyivät inflatoriset tasapainohäiriöt jatkuvasti. Tämä on etupäässä aiheutunut valtiotalouden tasapainoittamiseksi suoritetuista toimenpiteistä, kuten esim. välilisten verojen korottamisesta sekä kulutustavarain tukipalkkioiden supistamisesta ja poistamisesta. Suomen Pankin 15. 9. suorittama devalvaatio aiheutti valuuttakurssien ja vientihintojen korottamisen n. 39 %:lla, tuontihintojen nousun ollessa n. 35 %. Koko maan epävarma taloudellinen tila kuvastui myös kaupungin v:n 1958 taloudessa. Koska lautakuntien v:n 1958 talousarvioehdotukset oli laadittu kertomusvuoden keväänä, oli ilmeistä, että määrärahat eivät hintojen ja palkkojen nousun vuoksi riittäisi alkuperäisiin tarkoituksiinsa. Tästä huolimatta olisi talousarvioon merkittyjä määrärahoja noudatettava myös kustannustason noustessa, siten että hankintaohjelmaan suoritettaisiin vastaavat supistukset siirtämällä hankintoja toistaiseksi tahi hankkimalla huokeampia laatuja. Määrärahan tarkistus olisi otettava harkittavaksi vain aivan välttämättömäksi osoittautuvissa

tapauksissa. Milloin devalvaation seuraukset olivat välittömästi todettavissa, kuten ulkomaisten lainojen kuoletuksissa ja koroissa, oli määrärahat merkitty uuden kurssin mukaisesti. Muiden määrärahojen tarkistaminen oli sen sijaan osoittautunut erittäin vaikeaksi. Kaupunginhallitus oli kuitenkin talousarvioehdotuksia tarkastaessaan pyrkinyt siihen, että tärkeimmät pääomamenoihin sisältyvät työt ja hankinnat voitaisiin suorittaa kustannustason noustessakin. Edelleen kaupunginhallitus oli huomauttanut, että varsinaisten menojen jatkuva kasvaminen sekä välttämättömien investointien suorittaminen tulisivat johtamaan veroäyrin hinnan nousuun, ellei verotulojen suhteellista osuutta kaupungin tuloissa pystyttäisi pienentämään muita tuloja lisäämällä. V:n 1958 talousarvioehdotuksessa oli verotulojen osuus n. 42.7 %. Mainittuun prosenttiin oli päästy arvioimalla teollisuuslaitosten tuotto entistä korkeampien hintojen mukaan. Talousarvioehdotuksen laatiminen 12 mk:n veroäyrin hinnan mukaisesti edellytti siis, että teollisuuslaitosten tariffit tarkistettaisiin niin ajoissa, että korotukset täydellä teholla ehtisivät vaikuttaa v:n 1958 tuloihin. Samaten se edellytti sitä, että kaupungilla olisi mahdollisuus saada n. 350 mmk:n laina, vaikka lainamarkkinat olivatkin entisestään kiristyneet. Lainoja tarvittaisiin mm. Hanasaaren voimalaitoksen ja Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitoksen rakentamista varten. Useita tärkeitä investointeja oli kireän rahatilanteen vuoksi jouduttu siirtämään tuonnemmaksi.

V:n 1958 talousarvioehdotuksen menopuoli päättyi 35 251 659 045 mk:aan, joten lisäys kertomusvuoteen verrattuna oli 2 722 773 889 mk eli n. 8.4 %. Varsinaisten menojen lisäys oli 2 439 356 505 mk eli n. 11.5 %. Pääomamenojen kohoaminen 11 297 933 097 mk:sta 11 581 350 481 mk:aan osoitti n. 2.5 %:n nousua. Kunnallisvero oli talousarvioehdotuksen mukaan 20 466 110 448 mk eli n. 10.4 % suurempi kuin kertomusvuonna, mikä sekin osoitti, että muiden tulojen ja lainojen osuus menojen rahoittamisessa oli jälleen vähentynyt. Talousarvion tasapainoittamiseen oli käytetty v:n 1956 säästöstä 608 273 325 mk sekä v:n 1957 arvioituna säästönä 100 mmk. Mikäli ko. säästöjä vastaava määrä olisi jouduttu merkitsemään talousarvioehdotukseen verotuloina koottavaksi, olisi kunnallisvero noussut 14.3 %. Eri laitosten tulojen ilman veroja laskettiin nousevan v:n 1957 talousarvion mukaisesta 9 344 149 283 mk:sta 11 030 846 702 mk:aan eli n. 18.1 %. Tällöin oli tuloina myös otettu huomioon eri laitosten keskeiset tilityserät, joista etenkin tilitysvuokria oli huomattavasti korotettu. Pääomatulojen nousu 2 335 637 482 mk:sta 2 500 928 570 mk:aan osoitti n. 7.1 %:n nousua. Lainavarat olivat vähentyneet 925 600 000 mk:sta 350 mmk:aan eli 62.2 %.

Palkkamenot muodostivat varsinaisista menoista n. 48.9 % eli 11 571.5 mmk. Tulevia viranhaltijain palkkajärjestelyjä varten oli varattu yhteensä 525 mmk. Eläkkeisiin ja hautausapurahoihin oli varattu n. 1 367.7 mmk eli n. 313.7 mmk enemmän kuin kertomusvuonna.

Avustusmäärärahoja harkittaessa oli jälleen tultu siihen tulokseen, että avustettavien laitosten tukeminen oli kaupungille edullisempaa kuin niiden harjoittaman toiminnan ottaminen kaupungin haltuun. Nimenomaan lastentarhojen avustukset oli määritelty siten, että laitokset voivat suorittaa henkilökunnalleen saman palkkauksen kuin kaupungin laitoksissa maksettiin.

Ammatillisten taidelaitosten avustuksia oli yleensä korotettu 10 %. Sen sijaan ei amatöörivoimin toimivien teattereiden tai orkestereiden avustuksia ollut voitu korottaa. Opetustoimen alaan kuuluvat, avustusta saavat laitokset oli ryhmitelty uudelleen ja avustukset ehdotettu asiaa tutkineen komitean ehdotuksen mukaisesti. Niiden oppikoulujen muodossa toimivien opetuslaitosten, joiden toiminnan kaupunki joituisi muuten ottamaan omaksi tehtäväkseen, avustukset oli tarkistettu kansakoulujen johtokuntien lausuntojen perusteella. Liikennelaitokselle koululaisten, lasten, invalidien ja sokeiden alennuslippujen aiheuttamasta tappiosta suoritettava korvaus oli korotettu 280 mmk:aan Suomen Lastenhoitoyhdistykselle merkitty 6.37 mmk:n avustus oli suurin yksityisille järjestöille ehdotettu sosiaalinen avustus.

Yleisen kunnallishallinnon menot olivat nousseet 216 329 200 mk:lla. Suurin osa ko. summasta oli kuitenkin merkitty palkkajärjestelyjä ja eläkkeitä varten.

Koska terveydenhoitoalaa koskevia uusia ohjesääntöjä ei vielä ollut vahvistettu, oli menot arvioitu entisen organisaation mukaisesti.

Opetustoimen menojen lisäys oli n. 407 mmk, josta n. 253.5 mmk oli varattu suomen-

kielisiä kansakouluja varten, lähinnä palkka- ja vuokramenojen nousua silmällä pitäen. Oppilasmäärä väheni ed. vuodesta 73:lla. Ruotsinkielisten kansakoulujen oppilasmäärä oli vastaavasti pienentynyt 313:lla.

Sairaanhoidon menojen lisäys oli 797.1 mmk, josta huomattava osa johtui sairaalalääkärien palkkauserusteiden uusimisesta (ks. v:n 1956 kert. I osan s. 31). Myöskin Auran sairaalan laajentunut toiminta oli aiheuttanut kustannusten huomattavaa nousua.

Huoltomenojen on arvioitu nousevan n. 302.7 mmk ja lastensuojelun kustannusten 148 984 024 mk.

Liikelaitosten osalta oli talousarvioehdotuksessa oletettu vesilaitoksen ylijäämäksi 45 130 992 mk ja sähkölaitoksen ylijäämäksi 230 097 128 mk. Kaasulaitoksen osalta oli sen sijaan odotettavissa n. 43 180 040 mk:n vaje. Ko. laskelmat perustuivat kuitenkin, kuten edellä on huomautettu, siihen että sähkön ja kaasun tariffeja korotettaisiin. Liikennelaitoksen tappioksi oli merkitty 321 757 770 mk, kun taas satamalaitoksen ylijäämäksi oli arvioitu 457 582 092 mk.

Korko- ja lainakustannukset olivat lisääntyneet 79 427 139 mk, mistä suurin lisäys 45.6 mmk oli aiheutunut kurssitappioista. Velan kuoletus oli lisääntynyt 131 214 111 mk.

Kunnallisverojen poistoja ja palautuksia varten oli talousarvioehdotukseen merkitty 700 mmk kuten aikaisemminkin.

Käyttörahoon oli sääntöjen mukaan siirretty 51 786 348 mk palautuvia siirtomäärärahoja. Koska rahoitustaseeseen sisältyi mm. ennakolta osoitettuja, saamatta jääneitä lainavaroja, joka heikensi kaupungin maksuvalmiutta, olisi mainittua rahastoa kartutettava entistä enemmän. Verontasausrahastoon oli merkitty siirrettäväksi kertomusvuoden arvioitua säästöä vastaavaa määrä eli 100 mmk.

Vaikka kaupunki oli vuosittain käyttänyt rakennus- ja muuhun sijoitustoimintaansa runsaasti varoja, oli olemassa sellaisia epäkohtia, joiden poistamiseen tarvittaisiin uusia investointeja. Esim. rakennustoiminnassa sotavuosina syntyneitä vajeita ei vielä ollut saatu peitettyä. Investointitoimikunnan v:ksi 1958—1963 laatiman ohjelman mukaan olisi investointeihin ko. aikana käytettävä n. 88 207 mmk. Tästä summasta edellytettiin v. 1958 käytettävän n. 12 870 mmk pääomamenoja vastaaviin töihin. Talousarvioehdotukseen oli kuitenkin voitu varata näitä töitä varten vain n. 10.9 mrd. mk. Mainittujen määrärahojenkin merkitseminen talousarvioehdotukseen oli ollut mahdollista vain käyttämällä talousarvion tasapainoittamiseen kahden edellisen vuoden säästöä sekä lainavaroja n. 350 mmk.

Käyttämättömiä määrärahoja siirtyi lautakuntien arviointien mukaan v:een 1958 tuloa tuottamattomien pääomamenojen osalta n. 1 458 mmk ja tuloa tuottavien pääomamenojen osalta 1 799 mmk. Tähän siirtymiseen oli ratkaisevasti vaikuttanut se, ettei töitä suunnittelujen viivästymisen takia ollut voitu aloittaa tai oli niiden toteuttaminen muuten tuottanut vaikeuksia.

Satamalaitoksen töistä muodosti Eteläsataman matkustajalaituria varten varattu 80 mmk:n määräraha huomattavimman menoerän. Samaten oli Katajanokan laiturin jatkamista varten varattu 80 mmk.

Vesilaitoksen investointeihin oli ehdotettu varattavaksi 872.3 mmk. Kaasulaitoksen sijoitusmenot olivat vähentyneet 25.9 mmk. Sähkölaitoksen sijoitusmenoihin oli ehdotettu 2 133.1 mmk eli 352.6 mmk enemmän kuin kertomusvuonna. Mainittuun lukuun sisältyivät myös Hanasaaren voimalaitoksen uusimista varten varatut 700 mmk ja Kemi-joen koskiosuukien ostamista koskevan kaupan II maksuerä 222.4 mmk.

Liikennelaitoksen pääomamenoja varten oli varattu yhteensä 968.9 mmk.

Yhä jatkuvan asuntopulan vuoksi oli asuntotuotantoa varten merkitty 1 200 mmk. Ehdotetusta määrarahasta tulaisiin n. 400 mmk käyttämään jo käynnissä olevien töiden loppuun suorittamista varten. V:n 1958 työt oli myös tarkoitus aloittaa siinä laajuudessa, että niiden loppuun suorittamiseen käytettäisiin 400 mmk v:n 1959 talousarvion määrärahoista. Pääosa määrärahoista oli tarkoitus käyttää kiinteistöyhtiömuotoisten vuokratilojen rakentamiseen, osa maansaantiin oikeutettujen kerrostalojen rakentamiseen ja osa kaupungin palveluksessa oleville rakennettavien asunto-osakeyhtiöiden rahoittamiseen.

Yleisten töiden lautakunnan katu- ja viemäritöitä koskeviin ehdotuksiin oli yleensä tehty vain välttämättömimmät supistukset, sillä kaupungin tonttipolitiikan järkipäätös hoitaminen vaati, että kaupungilla aina oli mahdollisuus luovuttaa tontteja asunto-, teol-

lisuus- ja varastotarkoituksiin ja tämän vuoksi oli katu-, viemäri- ja vesijohtotöitä varten varattava tarvittavat varat.

Tilojen, tonttien ja huoneistojen ostamiseen, jotka olivat välttämättömiä kaupungin kehitysmahdollisuuksien turvaamiseksi, oli varattu vain 135 mmk eli 100 mmk vähemmän kuin kertomusvuonna.

Uusia kansakoulurakennuksia varten oli merkitty 246 mmk. Eri sairaalarakennuksia varten oli merkitty yhteensä 929.295 mmk, josta mm. Helsingin yliopistollisen keskussairaalan pääomamenoihin 300 mmk, Kivelän hermosairaala ja vastaanottoasemaa varten 50 mmk, Malmin sairaalan uutta poliklinikkarakennusta varten 90.7 mmk, henkilökunnan asuntoja varten 30 mmk ja pääarakennuksen korjaus- ja muutostöitä varten 15 mmk, Auroran sairaalaa varten 89.45 mmk ja Kättilöopiston kustannuksia varten 206 mmk.

Työllisyystöihin oli voitu merkitä vain 250 mmk. Sen sijaan rakennusviraston ja satamarakennusosaston palveluksessa olevalle työntekijämäärälle, n. 3870 henkilölle, voitaisiin järjestää jatkuvat työmahdollisuudet talousarvioon merkittyjen töiden puitteissa.

Tuloa tuottavien pääomamenojen rahoittamiseen oli talousarvioehdotuksen mukaan käytettävä verovaroja 3 974 239 063 mk. Töistä oli huomattava osa sellaisia, joiden rahoittamista lainavaroilla voitiin pitää hyväksyttävänä. Vaikean lainansaantitilanteen vuoksi oli kaupunginhallitus kuitenkin merkinnyt talousarvioehdotukseen lainavaroja vain 350 mmk.

V:n 1956 tulojen perusteella maksuunpantujen veroäyriä lukumäärä oli tutkijalautakunnan muutokset ja oikaisut huomioon ottaen 1 417 079 862 äyriä. Palkasta ja muista henkilökohtaisista tuloista 1 053 073 432 äyriä. Kiinteistönomistajien äyriä lukumäärä oli 50 693 386 ja liikkeenharjoittajien yms. 313 313 044. V:n 1957 tulojen perusteella maksuunpantavien veroäyriä lukumäärää arvioidessaan oli kaupunginhallitus todennut, että kansaneläke- ja lapsilisämaksut olivat koko maassa nousseet elokuu loppuun mennessä 9.1 % v:een 1956 verrattaessa. Suoritettujen laskelmien perusteella oli palkanluontoisten verotulojen arvioitu kasvavan n. 10 %. Kiinteistötuloissa oli odotettavissa n. 7 %:n nousu, kun sen sijaan elinkeinotuloissa ei edellytetty nousua. Em. arviointien perusteella laskettiin v:n 1957 tulojen perusteella maksuunpantavien veroäyriä lukumäärän olevan 1 525 935 742 äyriä. Talousarvioehdotus oli laadittu 12 mk:n ennakoveroäyriä hinnan mukaan, kuten valtioneuvostolle 30. 10. lähetetyssä kirjelmässä oli ehdotettu. Kaupunginhallitus oli edellyttänyt, että valtio suorittaisi kunnille ennakot v. 1958 ja viimeistään sen loppuun mennessä 100 %:n mukaisesti. Veroäyriä hintaa osoittavasta laskelmasta oli käynyt ilmi, että v. 1958 lopullisesti taksoitettava määrä 18 289 869 148 mk oli 2 176 241 300 mk pienempi kuin talousarvioon merkittyjen menojen ja muiden kuin verotulojen erotus. Käytännössä oleva veroäyriä hinnan laskemistapa, jonka mukaan kunnan lopullisia menoja saatiin rahoittaa ennakkovaroilla, oli johtanut siihen, että lopullisen verorasituksen toteuttaminen oli huomattavalta osalta siirtynyt vuodesta toiseen.

Kaupunginhallitus oli todennut, että kaupunginvaltuustossa oli tehty useita määrärahojen merkitsemistä talousarvioon koskevia aloitteita.

Vt Hakulinen ym. olivat kertomusvuonna tehneet aloitteen (ks. s. 64) avustuspääomärahan merkitsemiseksi v:n 1958 talousarvioon Suomen Taiteilijaseuran toiminnan tukemista varten. Koska kaupunginhallitus v. 1956 oli hylännyt seuran samaa asiaa koskevan anomuksen, ei talousarvioehdotukseen katsottu voivan ottaa pyydettyä avustuspääomärahaa.

Vt Kulo ym. olivat myös kertomusvuonna tehneet aloitteen (ks. s. 88) jossa oli ehdotettu v:n 1958 talousarvioon merkittäväksi 1 500 mmk asuntotuotannon tukemista varten. Ko. määrästä olisi 150 mmk varattava hädättyjen ja samoin 150 mmk vanhusten asuntopulan lievittämistä varten. Kaupunginhallitus oli kuitenkin voinut varata tarkoitukseen vain entisen suuruisen määrärahan.

Vt Thorström ym. tekivät kertomusvuonna aloitteen (ks. s. 40) 1 mmk:n avustuspääomärahan ottamiseksi ko. talousarvioon Suomen Syöpäyhdistyksen toiminnan tukemista varten. Tarkoitukseen oli merkitty 700 000 mk säätiön ylläpitämän poliklinikan aiheuttaman tappion korvaamista varten helsinkiläisten tutkittavien osalta.

Vt Meltti ym. olivat myös tehneet kertomusvuonna (ks. s. 58) aloitteen 20 mmk:n määrärahan merkitsemiseksi talousarvioon Ruskeasuon kansakoulun suunnittelua ja alustavia töitä varten sekä 5 mmk:n määrärahan merkitsemiseksi Paloheinän alueen kansakoulun piirustuksia varten. Yleisten töiden lautakunta oli antanut asiasta kielteisen lau-

sunnan, eikä kaupunginhallitus myöskään katsonut ko. määrärahojen merkitsemistä tarpeelliseksi.

Vt Niemi ym. tekivät kertomusvuonna aloitteen (ks. s. 19) 50 mmk:n määrärahan merkitsemiseksi viiden lähimmän vuoden talousarvioon avustamislainarahaston perustamiseksi käsi- ja pienteollisuutta varten. Kaupunginhallitus ei ollut katsonut mahdolliseksi esitetyn määrärahan sisällyttämistä talousarvioehdotukseen.

Esitettyjen selvitysten perusteella kaupunginhallitus ehdotti, että aloitteet eivät antaisi aihetta toimenpiteisiin.

Teattereiden ja oopperan avustusten ehdoksi asetettiin kuten aikaisemminkin, että Ruotsalainen Teatteri ja Helsingin Kansanteatteri antaisivat vähintään 25, Kansallisteatteri ja Helsingin Työväenteatteri vähintään 10 sekä Suomen Kansallisooppera vähintään 8 kansannäytäntöä puolesta tai sitä huokeammasta lipunhinnasta.

Edelleen kaupunginhallitus oli mm. ehdottanut, että sille myönnettäisiin oikeus käyttää sairaanhoidon pääluokkaan Helsingin yliopistollisen keskussairaalan käyttömenoja varten merkittyä määrärahaa siinä tapauksessa, että Suomen Punaisen Ristin sairaala liitettäisiin mainittuun keskussairaalaan,

että kaupunginhallitus oikeutettaisiin v. 1958 ottamaan määräämillään ehdoilla ja tarvittaessa myös indeksiehtoista lyhytaikaista luottoa, jonka ylimmäksi rajaksi määrättäisiin 2 mrd. mk, ettei tuloa tuottamattomien ja tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokkaan kuuluvia siirtomäärärahoja saanut käyttää ilman kaupunginhallituksen suostumusta, että kaikki ne lauta- ja johtokunnat sekä virastot ja laitokset, joiden talousarvioehdotuksiin oli liittynyt kalustonhankintaa koskeva yksityiskohtainen ohjelma, ennen hankintatilausten tekoa alistaisivat myönnetyn määrärahan puitteisiin sopeutetun yksityiskohdaisen hankintaohjelman kaupunginhallituksen yleisjaoston hyväksyttäväksi.

Sen jälkeen kun kaupunginhallitus 14. 11. oli käsitellyt loppuun edellä selostetun talousarvioehdotuksen v:ksi 1958, oli ilmaantunut seikkoja, jotka aiheuttivat muutoksia eräisiin ehdotettuihin määrärahoihin. Muutokset esitettiin kaupunginvaltuustolle 11. 12., joka palautti asian kaupunginhallitukselle kunnallislain 112 §:n mukaisesti, minkä jälkeen kaupunginvaltuusto lopullisesti hyväksyi talousarvioehdotuksen v:ksi 1958 (11. 12. 946 §, 18. 12. 963 §, khn mtö n:o 20, 21, 22, 26).

Talousarvion pääluokkien ja osastojen loppusummat sekä menojen ja tulojen lisäykset (+) ja vähennykset (—) v:een 1957 verrattuna käyvät ilmi seuraavasta yhdistelmästä:

M e n o t

Varsinaiset menot

	Mk		Mk
1. Yleinen kunnallishallinto	2 802 591 241	+	216 329 200
2. Oikeus- ja järjestystoimi	834 596 054	+	87 336 241
3. Palotoimi	314 782 920	+	25 797 935
4. Terveystenhoito	464 243 552	+	49 459 311
5. Sairaanhoito	4 030 305 059	+	797 142 612
6. Huoltotoimi	1 995 176 721	+	302 686 126
7. Lastensuojelu	733 246 790	+	148 984 024
8. Erinäiset sosiaaliset tehtävät	1 246 751 999	+	149 854 480
9. Opetustoimi	3 414 051 531	+	406 799 710
10. Sivistystoimi	402 627 740	+	43 706 451
11. Kiinteistöt	1 382 416 610	+	98 249 900
12. Yleiset työt	2 292 641 830	+	187 488 540
13. Liikennelaitos	321 757 770	—	330 886 820
14. Satamat	1 583 141 908	+	101 807 130
15. Teurastamo	185 007 100	+	24 337 030
16. Elintarvikekeskus	343 952 115	+	75 537 895
17. Teollisuuslaitokset	43 180 040	—	25 500 399
18. Puutavara- ja polttoainetoimisto	—	—	—
19. Korot ja lainakustannukset	471 037 584	+	79 427 139
20. Poistot ja palautukset ja siirrot verontasaus- rahastoon	808 800 000	+	800 000
Yhteensä	23 670 308 564	+	2 795 743 724

Pääomamenot

21. Tuloa tuottavat pääomamenot	6 130 825 000	—	214 787 000
22. Tuloa tuottamattomat pääomamenot	4 756 182 848	+	366 990 273
23. Velan kuoletus	694 342 633	+	131 214 111
Yhteensä	11 581 350 481	+	498 204 384
Kaikkiaan	35 251 659 045	+	3 293 948 108

*Tulot**Varsinaiset tulot*

1. Yleinen kunnallishallinto	122 955 000	+	1 932 200
2. Oikeus- ja järjestystoimi	32 309 800	+	14 984 976
3. Palotoimi	11 749 860	+	747 488
4. Terveystenhoito	136 265 430	+	47 192 470
5. Sairaanhoido	957 568 000	+	230 370 780
6. Huoltotoimi	724 669 480	+	250 955 821
7. Lastensuojelu	115 515 820	+	4 299 105
8. Erinäiset sosiaaliset tehtävät	123 563 342	+	7 601 620
9. Opetustoimi	698 318 795	—	42 343 122
10. Sivistystoimi	37 220 612	+	6 855 688
11. Kiinteistöt	2 000 970 465	+	644 456 207
12. Yleiset työt	736 538 223	+	36 219 200
13. Liikennelaitos	—	—	—
14. Satamat	2 040 724 000	+	284 428 000
15. Teurastamo	190 696 155	+	20 718 955
16. Elintarvikekeskus	372 000 000	+	102 000 000
17. Teollisuuslaitokset	275 228 120	+	123 931 031
18. Puutavara- ja polttoainetoimisto	4 915 000	+	4 530 000
19. Korot ja osingot	2 449 638 600	—	52 183 000
20. Verot	20 661 610 448	+	1 940 400 700
Yhteensä	31 692 457 150	+	3 721 624 241

Pääomatulot

21. Kaupungin omaisuudesta saadut pääomatulot ...	2 500 928 570	+	165 291 088
22. Lainavarat	350 000 000	—	575 600 000
Säästö	708 273 325	—	494 015 318
Yhteensä	3 559 201 895	+	165 291 088
Kaikkiaan	35 251 659 045	+	3 886 915 329

Kaupungin eri hallintoelinten ja liikelaitosten keskinäiset suhteet. Vt Hakulinen ym. olivat v. 1954 (ks. s. 6) tehneet aloitteen, jossa he olivat kiinnittäneet huomiota eri liikelaitosten ja hallintoelinten toimintaan. Se oli aloitteentekijäin mielestä liian itsenäistä, niin että oli menetetty kosketus kokonaisuuteen. Täten olivat esim. keskinäiset veloituksset sekavia, aiheuttaen toisille laitoksille voittoa ja toisille tappiota huolimatta siitä, että niiden kaikkien pitäisi palvella vain kaupunkia ja sen asukkaita. Esim. liikennelaitos maksoi sähkövirrasta korkeamman hinnan kuin muut kaupungin laitokset ja yksityiset suuraluttajat. Samaten oli kadut ja satamat luovutettu korvauksetta elinkeinonharjoittajien ja autoilijoiden käytettäväksi, kun sen sijaan liikennelaitoksen oli kustannettava ajoväylänsä ja puhtaanapitonsa. Kaupungin tilisääntöä olisi aloitteentekijäin mielestä muutettava siten, että jokaisen laitoksen kirjanpidosta vastaisuudessa voitaisiin todeta sen todellinen kannattavuus. Aloitteen johdosta oli kaupunginhallitus v. 1954 (ks. s. 136) asettanut komitean selvittämään sitä, olivatko kaupungin eri hallintoelinten ja liikelaitosten keskinäiset suhteet järjestetty oikeudenmukaisten periaatteiden mukaisesti sekä tekemään mahdollisesti tarpeellisiksi osoittautuneet muutokset tilisääntöön.

Mietinnössään komitea oli todennut, että voimassa olevan menettelyn mukaan liikelaitosten sijoitusmenot eivät suoraan rasittaneet ao. laitoksen tilejä, vaan olivat kaupungin kokonaistalouden menoja. Siten lainat, jotka oli otettu sijoitusmenoja varten pidettiin kokonaistalouden lainoina, eikä niistä maksettavia korkoja ja kuoletuksia merkitty liikelaitosten menoiksi. Sen sijaan suorittivat liikelaitokset korkoa kaikesta kaupungin ko. laitoksiin sijoittamasta pääomasta, koska se katsottiin kaupunginkassasta myönnetyksi luotoksi riippumatta siitä, mitä varoja tarkoitukseen oli käytetty. Käyttöomaisuuden korko oli kaikille laitoksille ollut 6 %. Rahanarvon alenemisen vuoksi eivät kirjanpitoarvot enää vastanneet todellisia arvoja, jonka vuoksi v. 1948 ja 1952 oli suoritettu käyttöomaisuuden uudelleen arviointi. Poistot laskettiin määrättyjen poistoprosenttien mukaisesti, merkittiin ao. liikelaitoksen varsinaisiksi menoiksi ja kaupungin kokonaistaloudessa pääomatuloiksi, jotka käytettiin pääomamenojen katteeksi ilman, että ne olivat sidottuja ao. laitosten sijoitusmenoihin. Liikelaitosten tuottama ylijäämä käytettiin kaupungin menojen peittämiseen. Liikelaitosten kaupunginkassasta saamasta juoksevasta luotosta perittiin 7 %:n korko. Käyttöomaisuus on jatkuvan arvonnvähennyksen kohteena ja poistomenettelyn tarkoituksena on päästä oikeimpaan tuloslaskentaan jakamalla hankintakustannukset niin monelle vuodelle, että se vastasi omaisuuden todellista kestämisäikää. Täten kävi laitoksen tuloksen vertaaminen eri vuosina mahdolliseksi. Kun kunnallislain 106 §:n mukaan pääomatuloja ei saanut käyttää varsinaisten menojen rahoittamiseen, oli poistojärjestelmän oltava sellainen, että sen avulla voitiin todeta, ettei kunnan varallisuus pienentynyt. Komitean mielestä olisi kunnallisten liikelaitosten omakustannuslaskelmissaan laskettava käyttöomaisuuden poistot jälleenhankinta-arvon perusteella, kuten yleisesti oli tapana. Edelleen komitea oli todennut, että korot olisi joko jätettävä kokonaan huomioon ottamatta tai laskettava korko koko käyttöomaisuudelle, koska muuten olisi hankalaa ratkaista, mitkä tuotantovälineet oli rahoitettu omalla ja mitkä vieraalla pääomalla. Liikelaitosten poistosuunnitelmia tarkastaessaan oli komitea tullut siihen tulokseen, ettei ollut aihetta niiden muuttamiseen lukuun ottamatta liikennelaitoksen omnibusvaunustoa, jonka poistoprosentiksi olisi vahvistettava 12 %.

Eri lautakunnat olivat antamissaan lausunnoissa puoltaneet komitean ehdotuksia sellaisenaan. Revisioviraston mielestä olisi korko talousarviossa ja kirjanpidossa laskettava käyttöomaisuuden korotetun päivänarvon mukaisesti. Mikäli laitosten kannattavuuden arvioinnissa ja omakustannuslaskennassa käytettiin eri koronlaskentaperusteita, eivät korkokustannukset vastanneet todellisuutta, jolloin käytetyn koron ero koitui liikelaitosten käyttäjien hyväksi tosiasiallisesti liian alhaisten tariffien muodossa. Ero jäisi tällöin verovaroilla katettavaksi. Kaupunginhallituksen mielestä liikelaitokset voitaisiin velvoittaa esim. talousarvioehdotuksensa yhteydessä ilmoittamaan, minkälaiseksi niiden tulos muodostuisi vain kaupungin todellista pääomasijoitusta vastaavat korkokustannukset menoina huomioitaessa. Revisiovirasto ei myöskään ollut yhtynyt komitean korkoprosenttia koskevaan ehdotukseen, vaan katsoi voimassa olevan korkokannan olevan kohtuullisen, koska kunnalliset liikelaitokset eivät maksaneet veroa. Kaupunginhallitukselle olisi myönnettävä oikeus määrätä koron suuruus siten, että se kulloinkin olisi enintään 2 % kaupungin ottamien lainojen keskimääräistä korkokantaa pienempi. Kaupunginhallituksen ilmoituksen mukaan sähkölaitos oli jo ryhtynyt toimenpiteisiin liikennelaitokselta sähkötehon käytöstä veloitetun hinnan selvittämiseksi. Mitä tuli kaupungin yleisten kustannusten ja liikennelaitoksen liikekustannusten väliseen jakoon, tulisi kaupunginhallitus kunkin vuoden talousarvion yhteydessä harkitsemaan, minkä hallintoelimen käytettäväksi yleisiksi kustannuksiksi katsottavia töitä varten tarpeelliset määrärahat merkittäisiin ottaen huomioon töiden tarkoituksenmukaisen suorituksen.

Hyväksyen kaupunginhallituksen ehdotuksen kaupunginvaltuusto päätti,

1) että kaupungin liikelaitosten käyttöomaisuuden poistomenettelyn tulee periaatteessa perustua jälleenhankinta-arvoon ja että laitosten talousarvio ja kirjanpito laaditaan tämän mukaisesti sekä että omaisuuden jälleenhankinta-arvoa määriteltäessä periaatteessa pyritään siihen, että poistovarot turvaavat laitoksen toimintakyvyn eli kapasiteetin säilyttämisen heikentymättömänä sekä että kaupungin liikelaitoksiin tässä mielessä luetaan ainakin sähkö-, vesi- ja kaasulaitos, satamalaitos, liikennelaitos, teurastamo sekä puutavara- ja polttoainetoimisto;

2) että kaupungin liikelaitosten omakustannuslaskelmissa on kuluihin laskettava korko kaikelle laitokseen sijoitetulle pääomalle ottaen tällöin huomioon ei ainoastaan

todellisen pääomasijoituksen, vaan myös sen suuremman pääoman, joka kulloinkin vastaa laitoksen käyttöomaisuuden päivänarvoa ja että korko talousarviossa ja siihen liittyvässä kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä on laskettava samaa periaatetta noudattaen;

3) että kaupungin liikelaitokset ilmoittavat talousarvion perusteluissa, minkälaiseksi niiden tulos muodostuu, jos korko lasketaan ainoastaan kaupungin todellista sijoitusta vastaavalle pääomalle ilman arvonkorotuksia;

4) että kaupunginhallitus on oikeutettu määräämään koron suuruuden huomioon ottaen, että korko kulloinkin on enintään 2 % kaupungin ottamien lainojen keskimääristä korkokantaa alempi;

5) että kaupungin liikelaitokset suorittavat entiseen tapaan kaupungille siltä saamastaan käyttöluotosta koron, jonka prosenttimäärän suuruuden tulee periaatteessa vastata kaupungin ottamien lainojen keskimääristä korkokantaa eli 7 %;

6) että liikennelaitoksen poistosuunnitelma tarkistetaan omnibusvaunuihin nähden siten, että poistoprosentti alennetaan 15 %:sta 12 %:iin;

7) että kaupungin yleisiksi kustannuksiksi katsotaan 1. 1. 1957 lukien raitiotien raide- ja pysäkkialueen rakentaminen pengerrystöineen samoin kuin silta- ja muut taitotyöt, yleisön ja muiden liikenteen harjoittajien turvaamiseksi ja ohjaamiseksi tarkoitettut kiinteät laitteet samoin kuin katupäällystystyöt sekä radan alustan vahvistaminen raide-sepellyksellä ja pölkyillä tai vastaavasti, milloin on kysymys katualueella sijaitsevasta raidealueesta, sekä po. radanalustojen, laitteiden ja katupäällystysten korjaus- ja kunnossapitokustannukset, kun sen sijaan liikennelaitoksen liiketalouden kustannuksiksi katsotaan varsinaisen kiskoituksen ja ilmajohtojen rakentamisesta ja kunnossapidosta aiheutuvat menot. Milloin rata tulee varsinaisen katualueen ulkopuolelle ja raidealue rakennetaan yksinomaan raitiotieliikennettä varten, on kaupungin yleisten kustannusten ja liikennelaitoksen liikekustannusten välisessä kustannusten jaossa edelleen sovellettava kaupunginhallituksen 19. 8. 1954 tekemässä päätöksessä mainittuja perusteita;

8) että kaupunginhallitusta kehoitetaan kiireellisesti ryhtymään toimenpiteisiin sopimuksen aikaansaamiseksi ao. valtion viranomaisten kanssa siitä, että liikennelaitokselle suoritettaisiin korvaus virkapukuisten poliisien matkoista, mikä korvaus sisällytettäisiin poliisilaitoksen menoihin kuin myös sopimaan siitä, miten liikennelaitokselle suoritettava korvaus olisi määrättävä sekä

9) että vt Hakulisen ym. aloite ei anna aihetta muihin kuin edellä mainittuihin toimenpiteisiin.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti, että liikennelaitoksen käyttöomaisuuden korko on edellä olevasta poiketen laskettava vain 2 %:n mukaan ja vain kaupungin todellista sijoitusta vastaavalle pääomalle, ilman arvonkorotuksia (5. 6. 502 §, khn mtö n:o 10).

Vt Modeenin ym. aloite *luottamusmiehistä kokoonpannun komitean asettamiseksi tarkistamaan ja vähentämään talousarvion varsinaisia menoja* päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (11. 12. 948 §).

3. Oikeus- ja järjestystointa koskevat asiat

Maistraatti. Kunnallisneuvosmiehen virkoihin valittiin varat. Aarne Kesänen ja ekon. Armas Linnamaa (11. 9. 588 §, 25. 9. 671, 672 §, 9. 10. 706 §, 23. 10. 764 §).

Seuraavat virat päätettiin siirtää uusiin palkkaluokkiin: kunnallispormestarin virka 38. palkkaluokkaan, kaksi tarkkaaja-apulaisen virkaa ja yksi tp. tarkkaaja-apulaisen virka 14. palkkaluokkaan (10. 4. 331 §). Oikeusministeriö oli vahvistanut kunnallispormestarin viran palkkauksen muuttamista koskevan päätöksen (25. 9. 659 §).

Maistraatin lakkauttamista koskevassa aloitteessaan olivat vt Hautala ym. huomauttaneet, että oli herättänyt suurta huomiota se, että maistraatti vastoin kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päätöstä oli myöntänyt Suomen Turistiauto Oy:lle luvan hoitaa Pohjois-Munkkiniemen liikennettä. Välttyäkseen mainitunlaisten asiain toistumiselta olisi kaupunginhallituksen kiireellisesti ryhdyttävä toimenpiteisiin maistraatin lakkauttamiseksi ja sen tehtävien siirtämiseksi kaupungin hallintoelimille ja lääninhallitukselle. Maistraatti oli asian johdosta huomauttanut, että presidentti K. J. Ståhlbergille oli lainvalmistelukunnan jäsenenä aikanaan annettu tehtäväksi tutkia ko. asiaa ja oli sitä koskevassa mietinnössä päädytty siihen, että maistraatin lakkauttaminen ja sen